

Vet personer med utviklingshemming nok om rus?

I denne artikkelen forteller vi om URO prosjektet. Camilla Melvoll Berntsen, Henriette Hvarnes Hansen, Erik Johan Steenbuch eksperter i URO-prosjektet. Artikkelen er skrevet i samarbeid med prosjektleder Lise Holm

Personer med utviklingshemming er som andre folk. Noen bruker ikke rusmidler. Noen drikker øl eller vin. Noen få bruker narkotika.

Noen personer med utviklingshemming får problemer med rus. Noen kan kjenne seg pressa til å bruke rus. Noen opplever at en de er glade i bruker for mye rus. Det kan være trist eller skremmende.

Det er viktig å snakke om rus. Det er lettere å velge selv når en vet mye om rus. De som vet mye om rus kan passe på seg selv slik at de ikke skader seg.

URO prosjektet 2022

URO betyr Utviklingshemming – Rus – Opplysning.

Fem personer jobbet med URO. Tre eksperter og to sosialarbeidere. Ekspertene er personer som har utviklingshemming eller lærevansker.

Vi ville finne ut hva personer med utviklingshemming vet om rus. Vi lurte også på hva de som jobber med personer med utviklingshemming vet om utviklingshemming og rus. Vi lurte også på hva de som jobber med rus vet om utviklingshemming.

Vi ville finne gode måter å gi informasjon om rus til personer med utviklingshemming.

URO samarbeidet med kommuner, organisasjoner og universitetet. URO og fikk penger fra Stiftelsen Dam og fra IOGT i Norge.

FORSKNING

Det er lite forskning om utviklingshemming og rus. Dette vet vi: En norsk forsker snakket med pasienter som fikk behandling for rusproblemer. Hun fant ut at en av fire hadde lærevansker eller utviklingshemming.

Nederlandske forskere har funnet ut at personer med mild utviklingshemming har litt høyere risiko for å få rusproblemer.

I Danmark fant forsker ut at personer med utviklingshemming har like stor risiko som andre til å få problemer med narkotika.

ERFARINGER

I Norge er det mange som vet om personer med utviklingshemming som har problemer med rus. Mange som jobber med rus vet at personer med utviklingshemming kan bli lurt og utnyttet.

Danmark har gruppebehandling for personer med utviklingshemming og rusproblemer. Det er viktig at alle i gruppa blir godt kjent med hverandre, og kjenner seg trygge. De spiser sammen og har det hyggelig. Alle må vite hva de skal snakke om på møtene. De snakker om rus, om framtida og om hva de drømmer om. Mange av de som har vært med i grupper brukte mindre rus etter behandlingen.

LOVER OG REGLER

Norske lover sier at alle har rett til hjelp når de er syke eller har problemer. Dessverre er det ikke alltid personer med utviklingshemming får det de har rett til. FN konvensjonen CRPD sier at personer med nedsatt funksjonsevne har samme rett til informasjon og helsetjenester som alle andre.

DETTE HAR URO-PROSJEKTET GJORT

Kurs for ansatte

URO inviterte ansatte i Tønsberg og Færder kommune til kurs. Temaet var hvordan snakke om rus og vanskelige ting. Etterpå ble de spurt om hva de viste om utviklingshemming og rus. Vi spurte også om hva de trenger hjelp til for å snakke med personer med utviklingshemming om rus og rusproblemer. De svarte at de vet mye, og at de ofte har for liten tid til å snakke ordentlig med brukere om rus. Mange visste ikke hva som finnes av hjelp for personer med utviklingshemming som har rusproblemer. Nesten ingen hadde snakket med personer om utviklingshemming om hvordan det er når noen de er glade i bruker for mye rus.

Mange ville ha hjelp til å finne gode

måter å snakke om rus og rusproblemer med personer med utviklingshemming.

Samtaler med personer med utviklingshemming

URO har snakket med personer med utviklingshemming eller lærevansker. De fortalte at de ikke hadde lært om rus på skolen. De hadde ikke snakket med noen ansatte om rus. Mange hadde lært seg mye selv. De hadde sett på TV og Youtube. Noen hadde lært om rus av foreldre.

Noen fortalte at de brukte rus for å være lik andre. Noen fortalte at de likte å kose seg med et glass vin. Noen fortalte at de tror mange som har rusproblemer har lærevansker. Noen fortalte at de hadde kjent seg lurt eller utnyttet. Noen hadde kjøpt alkohol til mindreårige, for å få venner. Noen mente det var lettere å si nei til rus for voksne, enn for ungdom.

Mange hadde lært seg ting de kunne gjøre for å ikke bruke rus slik at de skader seg.

Alle hadde opplevd at noen de var glade i brukte for mye rus. Ingen hadde snakket med ansatte om det. Noen snakket med venner, eller foreldre om hvordan det føles når en du er glad i bruker for mye rus.

Informasjon om rus for personer med utviklingshemming

URO ville finne informasjon om rus for personer med utviklingshemming. Vi lette etter informasjon. Vi fant lite. Det vi fant hadde mange vanskelig ord, eller det var laget for barn. Vi fant ikke lettlest informasjon for voksne.

STUDIETUR TIL DANMARK

Vi besøkte Udviklingshæmmeds Landsfobund, ULF. ULF har laget brosjyrer om rusmidler for personer med utviklingshemming. De har utdanning for personer med utviklingshemming som vil være lærere for andre med utviklingshemming. De forteller andre om sine erfaringer. Å lære av andres erfaringer kan være nyttig.

URO HAR LAGET UNDERVISNING

Vi brukte det vi lærte i Danmark og laget undervisning. Vi underviste på NFU's seminar. De som deltok, sa at det var

nyttig. De lærte mye nytt om rus og rusmidler. Vi snakket mest om alkohol. Vi gjorde det fordi det er vanligere å bruke alkohol enn å bruke narkotika. Alle ville lære mer om alkohol og annen rus.

Vi har undervist på universitetet. Det er viktig at studenter lærer om utviklingshemming og rus. Det er viktig at studenter opplever at personer med utviklingshemming og lærevansker kan undervise.

HVA TRENGER VI FRAMOVER?

Alle vi snakket med ønsket å få lettlest informasjon om rus. Mange vil ha hjelp til å finne gode måter å snakke om rus.

Vi i URO har erfarte at det er bra når personer med utviklingshemming eller lærevansker jobber sammen med fagpersoner om å finne kunnskap, og gi informasjon.

» Personer med utviklingshemming er som andre folk. Noen bruker ikke rusmidler. Noen drikker øl eller vin. Noen får bruker narkotika.

Det er viktig at de som jobber med personer med utviklingshemming vet hvordan de kan snakke om rus. Det er viktig at de som jobber med personer med utviklingshemming har god tid til å snakke med brukerne. Det er viktig at de som jobber oppdager det hvis en bruker har problemer med rus.

Det er viktig at de som jobber med rus passer på at personer med utviklingshemming får den hjelpen de skal ha.

URO vil jobbe videre med å lage lettlest informasjon om rus.

URO vil undervise om rus for personer med utviklingshemming, pårørende, studenter og ansatte.